

איתי זיו, ליהי חן, רות פתיר

המתחזים

קו 16 – גלריה קהילתית לאמנות עכשווית
2011

העבודות המוצגות בתערוכה המתחזים עוסקות בטקטיקות שונות של העמדת פנים והולכת שולל כאמצעי להשגת מטרה. בין אם מדובר בהתייחסות פורמליסטית או מושגית, עבודותיהם של איתי זיו, ליהי חן ורות פתיר פותחות לדין באופן מודע וביקורתי את המשמעויות וההשלכות של פעולת ההתחזות. כל עבודה מנסה לפצח את המנגנון הפנימי של ההתחזות וממחישה עד כמה הוא משקף הלך רוח מסוים הנכון לזמן ולמקום נתון.

בתערוכה מוצעות שלוש אסטרטגיות שונות של "מופעי" התחזות המנסחות אמירה ביקורתית על שדה האמנות ועל תפקידה ומטרתה של יצירת האמנות. כל אחת מבין האסטרטגיות עושה שימוש באמצעים מניפולטיביים אחרים, אך שלושתן מעוררות תהיות ביחס לאתיקה וליושרה של יצירת האמנות. ההיסטוריה של תולדות האמנות רוויה דוגמאות בהן טקטיקות שונות של התחזות עומדות במרכז היצירה. יתרה מזו, ישנם אין ספור מקרים בהם מהות היצירה מושתתת על תהליך של טרנספורמציה והתחזות בהיבט החומרי, הצרני או הרעיוני. אמנים רבים מתמקדים ביצירתם באימוץ זהויות פיקטיביות - סינדי שרמן לדוגמה לובשת ומשילה מעליה זהויות שונות, או דמויות בדויות המגוללות ביוגרפיות פיקטיביות כמו ז'וסטין פרנק של רועי רוזן.

איתי זיו, Sorry, 2012, מיצב, ווידאו, "1'30"

מיצב של איתי זיו Sorry, מורכב מצילומים והדפסות 4A המונחים בקפידה על שולחן תצוגה – פיסות מידע שהצטברו בחודשים האחרונים המהווים עדות אילמת לתהליך יצירתו של זיו. לצד שולחן התצוגה מציג זיו את עבודת הווידאו Sorry בה הוא מגולל בפני מבקרי התערוכה את "כישלונם המקצועי" – חוסר הצלחתו לעמוד בהתחייבות לספק עבודת אמנות חדשה לתערוכה המתחזים, כפי שהתחייב לפני מספר חודשים בפני אוצרת התערוכה. מפאת רצף ניסיונות בלתי מוצלחים, שלא לומר כושלים, "לייצר" עבודת אמנות חדשה ואפקטיבית לתערוכה (חלקם פרוסים על שולחן התצוגה), פונה זיו בעבודת הווידאו פניה ישירה ונרגשת לקהל המבקרים ומבקש להתנצל על כך שלא עמד במשימה. זיו מפרק לגורמים את פעולת ההתחזות, מציג רצף נרטיבי הומוריסטי אשר מתחיל בניסיון ההתחזות ומסתיים בחשיפת השקר עצמו. על אף חשיפת ה"זיוף", מצליח זיו לעורר אמפטיה בקרב הצופה ולייצר אינטימיות דרך פנייתו הגלויה והחושפנית. למרות המעטפת האירונית והמשעשעת, העבודה מגכיחה את תעשיית האמנות החוטאת ביצירת "מוצר" אינסטנט, מבקרת את התנהלותו של שדה האמנות בכלל ומעוררת שאלות רבות ביחס לטיבה ויושרה של יצירת האמנות לנוכח הדרישות והציפיות של השוק, ומאירה באור ביקורתי את תפקידו ומעמדו של האמן בסביבה נתונה זו.

רות פתיר, מוסי רז אמן פרפורמנס, 2012, מיצב, ווידאו, "5' 00"

במוסי רז אמן פרפורמנס פתיר תוחמת סביבה פיסולית מוגדרת באמצעות בימת עץ תיאטרלית עליה מוצבים שני אובייקטים - דגל עשוי נייר ויציקת בטון גאומטרית, המתפקדים כאביזרי תמיכה (פרופס) שהתחזו לפיסול. מערך פיסולי זה הוא פועל יוצא של עבודת הוידאו מוסי רז אמן פרפורמנס העומדת במרכז המיצב. עבודת הוידאו נעשתה על פי פורמט של תשדירי תעמולה פוליטיים המשודרים ערב בחירות ובה פורש מוסי רז, איש ציבור וחבר כנסת לשעבר מטעם סיעת מרצ, את משנתו כאמן פרפורמנס. מראות ממליאת הכנסת מלווים בהנחיות צילום של רז מהווים פרולוג לעבודת הוידאו, אחריו מוצג רז בחדר נטרלי, מקריא את המניפסט האמנותי שלו ומצהיר על היותו אמן פרפורמנס. מוסי רז, פוליטיקאי ותיק, מגייס לצרכיו את הפרקטיקה האמנותית בפעולת התחזות ישירה ופומבית, במטרה לקדם את מעמדו ואת פועלו הפוליטי. פתיר יוצרת בעבודתה זירה מדומה, חיזיון תיאטרלי המניב דיון נוקב ביחס לתפקידה של היצירה האמנותית ומיקומה במרחב שבין מציאות לפיקציה, בין אמת לשקר. כמו כן, העבודה מעלה שאלות רלוונטיות לשיח האמנות העכשווית בכלל ולאמנות פרפורמנס ואקטיביזם אמנותי בפרט, ובוחנת את מקומו ואחריותו של האמן ביחס אליהם.

ליהי חן, בהפרעה, 2012, מיצב, טכניקה מעורבת

במיצב בהפרעה יצרה ליהי חן סביבה חדשה ובלתי מוגדרת בחלל מרפסת הגלריה שנסגר בשער ברזל מאסיבי נעול על סורג ובריח. החלל, שקירותיו מחופים מראות, עמוס עציצים המונחים בגבהים שונים, תלויים על הקירות או משתלשלים מהתקרה. הצמחייה המלאכותית על סוגיה השונים היא מלאכת יד עשויה מנייר וצבעי אקריליק ומדמה באופן אותנטי צמחי בית וגינה. זהו "גן נעול" שאין אליו גישה, גן פלאי של יופי סינתטי ומהונדס. השקט השורר בו מופר מפעם לפעם עם בבואתו של הצופה המשתקפת במראות שעל קירות החלל. חן מייצרת בעבודתה תמונה סטטית והרמטית המדמה התבוננות בציור טבע דומם תלת ממדי. בנרטיב הפרום של העבודה שתולות הפרעות מינוריות המחדדות תחושה של חוסר איזון, איום וסכנה מתקרבת. מנגד, המראה של צמחייה שופעת וחיונית אשר אינה זוכה למגע אנושי, מרמזת על סביבת גידול אוטרקית, מעין אינקובאטור גדול המספק לצמחייה תנאי גידול אופטימאליים ומייצרים תחושה של סביבה מוגנת ובטוחה. על ידי התחזות חומרית וצורנית, מעוררת עבודתה של חן שאלות המתייחסות לזיוף, אשליה, חיים או מוות.